

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Duo Tractatus

Moneta, Giampietro

Marburg, 1628

Cap. VI. De Tempore Optiones, seu quando optandum sit. & continent
quiq; Quæstiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63048](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63048)

*rudine, seu statuto optandi, quia nemo optavit,
alias secus.*

53 *Iudex competens in causa restitutionis in integrum
adversus omissam optionem quis sit.*

54 *Arbitri, & arbitratores an possint restituere, vel sal-
tem pronunciare esse restituendum, remissive.*

CAP. VI.

*De tempore optionis, seu quando
optandum sit.*

QUÆRO PRIMO, *Intra quantum tempus fieri
debet optio?*

Respondeo, quod regulariter loquendo † fieri de-
bet intra 20. dies. *Quamvis enim tex. d. c. fin. §. ne au-
tem, de consuet. in 6. loqui videatur solum, ubi est ex-
pectans, seu executor, tamen id absolute † in omni ca-
su locum habere, etiam ubi nullus adsit executor, vel
expectans, exponit, ac tener ibi gloss. in verbo, 20. dies,
ubi Archid. Io. An. Gemin. Franc. & ceteri, quod etiam
voluerunt Add. ad Rot. decis. I. num. 8. de rer. permut. in
no. Franc. Marc. decis. Delphin. 1258. nu. 5. Abb. consil.
159. n. 3. vol. I.*

QUÆRO SECUNDO, *An possit hoc tempus proro-
gari, vel minui?*

PRIMA CONCLUSIO. *Minui † potest hoc tem-
pus per Capitulum ipsum, satis id colligitur ex gloss.
pen. d. c. fin. & clarius ex Franc. ibid. in §. ult. ad fi. ex eo,
quod dilatio hæc in favorem optare volentium indu-
cta est, cui quilibet † renunciare potest, c. ad Aposto-
licam, de regul. l. si quis in conscribendo, C. de pact. cum
simil. dum tamen † in id quoque consenserint omnes
optare volentes. Neque enim singulis nocet † factum
à majori parte collegii in præjudicium singulorum,
nisi omnes consentiant, ut voluit gloss. in l. 2. verbo, aut
legem, C. qua sit long. consuet. quam sequitur Bartol. in
proem. ff. num. 5. Fel. in c. cum omnes, numero 18. & ibi
Andr.*

Andr. ab Exea. numero 279. de constitut. & alii p[ar]t[em] sim.

- 7 SECUNDA CONCLUSIO. Poterit † quoq; pe
 Capitulum hoc tempus 20. dierum prorogari: ita te
 net Zerol. in Prax. Epis. verbo, *canonia*, vers. ad 7. alle
 gat Tiraq. de utroq. retr. §. 1. gloss. 10. nu. 58. sed nihil de
 hoc ibi dicit, neque alibi, quod viderim: allegat etiam
 gloss. d. c. fin. verbo, *duntaxat*, sed nec ipsa id dicit: hoc
 sane tenet Jo. An. in repet. d. c. fin. in verbo, *duntaxat*,
 quem ibi sequitur Gemin. & Franc. qui tamen ibi
 tradunt, quod hæc consuetudo, seu statutum indu
 8 cens majus tempus nõ præjudicaret † Apostolicis im
 petrantibus per illum text. nisi consuetudo inducta †
 9 esset post hunc textum, ut ibid. dicunt Gemin. & Franc.
 cum possit induci consuetudo contra illum textum,
 10 & sic præjudicaret etiam impetrantibus, secus † vero
 inquit, est in statuto, nam inferiores non possunt fa
 cere statuta contra jus, *Clem. ne Romani, de elect. cum si
 milibus.*

QUÆRO TERTIO, *An hoc tempore 20. dierum
 currat simul omnibus optare volentibus, an vero singu
 li, seu unus post alium habeat 20. dies ad optandum.*

- 11 Respondeo, currere † omnib. simul, & unicum tem
 pus omnibus dari: ita colligitur ex *Archid. d. c. fin. ad
 fin. sed clare id tenet gloss. in verbo, duntaxat, quam ibi
 sequitur Gem. Franc. & ceteri, nec non & Franc. Mar.
 d. decis. Delphin. 1258. nu. 5. 1. part. Add. ad Rot. d. decis.
 1. numer. 8. de rerum permut. in no. & Tiraq. de retract.
 convent. §. 2. gloss. unic. num. 66. post Oldr. cons. 137. plu
 res sunt, col. 1. vers. 3. videtur Io. An. in Addit. ad Spe
 cul. rubr. de concess. præbend. colum. 1. versicul. Secundo
 videtur. Card. clem. 1. §. secus, quest. 6. de concess. præbend.
 Quæ conclusio probatur primo ex textu, qui dicit in
 plurali volentes, & addit, *duntaxat*: unde satis expressè
 patet de mente Pontificis, quod solos 20. dies omni
 bus concedere voluerit. Secundo ab absurdo; sequere
 tur enim quod si 20. essent canonici, & singulis tribue
 re vellemus 20. dies, jam impetrans Apostolicus debe
 ret*

ret expectare ultra annum, quod est contra mentem,
 & verba textus. Hæ sunt duæ rationes gloss. Tertio
 probatur ex eo, quia † ubi pluribus etiam gradatim 12
 datur aliquod tempus ad aliquid gerendum, illud om-
 nibus simul negligentibus currit, & collective, non
 distributive datum censetur, ut satis patet ex tex. in l. 2.
 §. ult. juncta l. seq. & in l. 4. in princip. ff. de adult. prou-
 clare deducunt id ipsum adstruentes Tiraq. d. gloss. unic.
 num. 61. 66. & 82. Gemin. & Franc. d. c. fin. §. ult. Ex
 quo fit, ut omnibus † consanguineis, quamvis unus al- 13
 teri præferatur, simul currat annus, & dies à statuto
 præstitutus ad redimendum, ut post Bellam. in c. consti-
 tutus, colum. 13. de in integ. restit. optime tradit Tiraq. d.
 num. 66. imo etiam quod mirabile videtur, mensis, qui
 pluribus expectantibus datur, † simul omnib. currit, 14
 ut post Io. An. Zenzel. Paul. Lap. & Card. d. clem. 1. §. se-
 cus, aliosq; quam plurimos late resoluit idem Tiraq. d.
 gloss. unic. num. 83. Quid ergo faciendum, ut omnium
 optare volentium indemnitati consulatur? Statuen-
 dus est per Capitulum terminus † antiquiori duorum 15
 vel trium dierum ad optandum, & sic de singulis, ut hic
 locus detur sequentibus, prout optime consulit gloss. d.
 verbo, dumtaxat, quam ibi sequitur Anchar. & Gemin.
 quod si non curant, ut fiant, sibi imputent optare vo-
 lentes; pro quo optime facit, quod tradunt Jac. Rav.
 Cyn. Alber. & Castr. in l. ult. C. de furt. postie † remotio- 16
 res cōsanguineos cogere proximiores, ut ante annum
 retrahant sibi à statuto præscriptum, quod etiam alii
 tenent apud Tiraq. de retr. lig. §. 1. gloss. 10. num. 6. vel
 optent † & ipsi juniores eodem tempore cum prote- 17
 statione, quod hoc faciunt in casu, quo antiquiores
 non optaverint: ita Butr. d. c. fin. num. 16. ad id allegans
 gloss. in clem. si. verbo, acceptandam, de præb. Præbendas
 vero quas antiquiores dimittere debent, optare inre-
 rim poterunt juniores cū protestatione, quatenus ex
 per antiquiores dimittantur. Pro quo faciunt que sup.
 diximus cap. 4. q. 3. concl. 2. illat. 2. & cap. 5. q. 1. concl. 1.
 Quamquam etiam non est quod querantur juniores,
 dum

dum antiquiores expectant usque ad finem 20. dierum forte ut rectius deliberent; nam & ipsi interim poterunt deliberare.

QUÆRO QUARTO, *An hoc tempus 20. dierum currat à die vacationis, an à die scientia ejusdem vacationis, & quomodo?*

- PRIMA CONCLUSIO. Cōmunis opinio est, quod solum currat † à die scientiæ; ita voluit gloss. *d. c. fin. in verbo, 20. dies*, ubi Archid. Jo. An. Gem. Franc. & ceteri omnes. Franc. Marc. *decis. Delphin. 1258. num. 5. 1. part. Add. ad Rot. decis. 1. de rer. permut. in no. Zerol. in Prax. Episc. in verbo, canonica, vers. ad septimum, concl. 2. & Tiraq. de retract. lign. § 35. gloss. 4. num. 14.* ubi cum multis num. anteceden. & conseq. multa ad id affert similia, & exempla quibus id ipsum comprobari potest, ego illo contentus ero, quod afferunt gloss. & Dd. omnes, *d. c. fin. sumto ex c. quia diversitatem de concess. praben.* ubi tēpus † sex mensium, quod datur Prelatis ad conferendum, declaratur solum currere à die scientiæ, id quod etiam disponitur in *c. licet, de supp. negl. Pralat. & late traditur ibi per Doct. & Tiraq. d. g. 4. numero 7.* Hanc vero conclusionem puto procedere † non modo respectu totius collegii, & Capituli canonicorum, ut illi ignorant non currat hoc tempus, sed etiam singularibus, & aliquibus ex illis, si forte aliis scientibus ipsi ignorent vacationem justa aliqua causa, idque quoniam militat eadem ratio; neq; curare obstabit, quod hoc tempus currat omnibus simul, nam vel id procedit solum, ubi adsit expectans, vel ita capiendum, ut unus post alium illud tempus non habeant singuli.

- SECUNDA CONCLUSIO. Ad hoc, ut currat hoc tempus ad optandum, non sufficit † ficta illa notitia de qua in *clem. unica, §. ceterum, de concess. praben.* quoniam nimirum vacatio sit nota in loco, vel ecclesia beneficii, quicquid voluisse videatur Jo. An. *d. c. fi. in fin. et c.* quia contra eum in specie tenent ibid. Gemin. & Franc. tum quia id aperte colligitur ex gloss. *pen. d. clem. unica* & i

& ibi Card. Imol. & aliis dicentibus, † speciale id esse
 in casu *d. clem. tum* propter verba *tex. dicentis, prædicta*
vacationis notitiam, & mox, *in hoc casu*; tum propter
 specialem rationem illius rigoris, quia non perit ex-
 pectanti in totum privilegium acceptandi etiam pro
 illa vice, cum possit aliud beneficium acceptare. Sed
 antequam quæstionem hanc egrediamur, illud adno-
 randum est, ignorantiam affectatam, aut supinam non
 excusare; quin currat tempus, cum utraq; † pro scien-
 tia habeatur, ut de prima est *tex. in l. qui contra, C. de*
incest. nupt. & in c. cum inhibitio, §. si quis vero, ibi, af-
fectatores ignorantia, de clandest. despons. cum alius ple-
ne adductus per Tiraq. d. gloss. 4. num. 28 & 29. de secun-
da est gloss. in clem. 1. in verbo, scienter, de consang. &
*affin. & est optimus *tex. in l. nec supina, ff. de jur. & fact.**
ignor. & in l. & consensus, §. ignorantia, ff. de contrahen-
emt. faciunt & optime quæ late de hujusmodi supina
ignorantia tradit idem Tiraq. d. gloss. 4. num. 34 & 35.
 Dubium autem est, quæ dicatur supina ignorantia, &
 quæ probabilis. Aliqui enim dicunt, supinam esse
 ignorantiam, ubi scientia præsumitur, quod tenuit
 Odd. *in tract. de restit. in integ. q. 8. art. 10. nu. 59. 60. &*
seqq. ubi plura affert exēpla, gloss. vero in d. clem. 1. ubi
*ceteri, de concess. prob. ex eo *tex.* colligunt, eum, qui sci-*
re potuit per se vel per alium excusandum non esse,
 imo habendum esse pro sciente. Mihi autem proba-
 bilius est, † id totum remittendum esse arbitrio judi-
 cis: colligitur id ex Card. *in d. clem. 1. §. ceterum, num. 9.*
 post gloss. *in c. si clericus, in verbo, negligenter, de præ-*
ben. in 6. pro quo facit quod † arbitrium est, quando
 præsumatur sciri lex inferioris, ut post alios tradit Me-
 noch. *de arbitr. lib. 2. cas. 186. num. 1.* Et quoniam etiam
 conjecturis, & præsumtionibus † probatur scientia,
 ut inter alios tradunt Borgn. *decis. 36. nu. 27. 1. part. Me-*
 noch. *de arbitr. jud. lib. 2. cas. 89. num. 17. & late probat*
 Mascard. *de probat. concl. 1293. num. 1.* poterit iudex, &
 bonus vix ex iis se informare, quæ de scientia præsu-
 menda passim tradunt Doct. quorum duos præcipuos

- casus, qui ad rem nostram facere possunt, hic adjuñge-
- 27 re volui. Primus est, in vicino, † & consanguineo, qui
 scire præsumitur facta vicini, & consanguinei, Odd.
tract. de rest. q. 8. art. 10. num. 62. & 65 post Bal. & alios
Menoch. de præsumt. lib. 1. quæst. 77. nu. 8. lib. 2. præsumt.
51. nu. 43. & 44. lib. 3. præsumt. 124. num. 27. & larrus
lib. 6. de præsumt. 24. per totã. Mascard. d. concl. 1293.
 9. 15. & 18. ubi tamen eam conclusionem multipliciter re-
- 28 stringunt, ac declarant. Multo vero magis † in præ-
 sente scientia præsumetur, ut fuse probat Mascard.
d. conclus. nu. 22. & Menoch. d. lib. 6. præsumt. 21. num. 6.
- 29 Secundus, quando † de aliqua re est publica vox, & fa-
 ma: late Mascard. *d. tract. conclus. 1100. num. 2. Menoch.*
d. præsumt. 23. nu. 70. & de arbitr. jud. lib. 2. cas. 186.
 8. post Dec. in c. cognoscentes, num. 18. ibiq; Fel. num. 17
- 30 de constit. Cui affine est, quod dicitur, † scientiam præ-
 sumi de eo, quod publice contigit, & est notorium, ut
inter alios late tradit Menoch. de præsumt. d. præsumt.
 23. n. 68. & 69. Odd. *d. art. 10. num. 67.* quod idem est
- 31 de iis, quæ fiunt † in loco, ubi quis solet frequentare
 ut optime ostendit Mascard. *d. conclus. 1100. nu. 1.* Co-
 ca quas tamen, & similes præsumptiones & conjecturæ
- 32 scientiæ adnotandum est, eas ut plurimum † tolli
 proberetur absentia, vel similis causa, quæ justam igno-
 rantiam causam præbeat, ut post Bal. *d. c. cognoscentes, ibi*
que Abb. num. 10. Fel. & Dec. nu. 19. Bero. num. 54.
 liosq; quamplurimos late ostendunt Menoch. *d. cas. 186.*
 nu. 16. Mascard. *d. conclus. 1100. nu. 3. & 880. num.*
 eod. Quando vero hæc ipsa ignorantia (quæ etiam
- 33 alioqui † præsumitur, l. super servis, ubi gloss. & Bar.
 C. qui milit. non poss. cum simil. de quibus late inter
 teros per Mascard. *d. conclus. 880. num. 3. & Menoch.*
præsumt. lib. 4. præsumt. 116. num. 35.) quando in qua-
- 34 juramento † proberetur, habes late per Mascard. *d. conclus.*
 881. & Menoch. *d. cas. 186. fere per tot.* Alios vero casus
- 35 † quibus ignorantia, vel scientia præsumatur, aut præ-
 betur, habes per eisdem Menoch. Odd. & Mascard. *lib.*
omnibus super. alleg. & Sot. reg. 175. Sed ad rem propriam

adjuñgē-
 rineo. qu
 i, Odd.
 l. & alia
 2. præsum
 . & laru
 cl. 1293. n
 liciter n
 † in præ
 Mascard. l.
 . 1. num. 6.
 vox, & fa
 2. Menoch
 cas. 186. n
 el. num. 17
 ntiam præ
 stonum. n
 d. præsum
 d idem en
 equentat
 nu. 1. C
 conjectur
 † tollit
 istamigno
 scentes, ib
 num. 54. n
 d. cas. 186
 380. num
 quæ etia
 off. & Bar
 ate inter
 . Menoch
 do inquæ
 ard. concl
 vero calu
 tur, aut præ
 Mascard. l.
 tem propri
 acc

accedendo, quoniam vacatio beneficii, de cujus no-
 titia quærimus, quando præsumatur, contingere po-
 test vel per mortem, vel etiam alia ratione, quomodo
 † probetur mors, vel ejus notitia, colligere poteris ex 36
 iis, quæ late tradit *Mascard. conclus. 1069. cum tribus*
seqq. & nuperrime Afin. in 2. part. sua Prax §. in princip.
tex. per totum. De vacatione vero † per contractum 37
 matrimonii, per assensionem alterius, aut resigna-
 tionem videndus est idem *Mascard. d. tract. de probat.*
concl. 182. 183. & 1395. In specie vero de notitia † va- 38
 cationis beneficii, quando præsumatur atq; sufficiens
 sit, videri possunt *Doct. in c. licet, de suppl. negl. Pralat. c.*
quia diversitatem, de concess. præbend. & clem. unic. eo-
dem tit.

QUÆRO QUINTO ET POSTREMO, An sic-
 ut hoc tempus non currit ignorantibus, ita etiam aliter justa
 de causa impedito, aut minori, vel saltem aliqua ratione
 iisdem succurratur?

PRIMA CONCLUSIO. Probabile est, quod si ii
 omnes, qui optare debebant, juste impediti fuerint,
 durante tali impedimento illud tempus † iis non cur- 39
 rat; *optimus tex. in l. 1. C. de annal. except. l. ob cōmissa, C.*
de adult. l. scire oportet. §. sufficit. ff. de excus. tut. l. ult. §.
donec, C. de jur. delib. c. quia diversitatem, de concess. præ-
bend. cum aliis similib. Ex quibus illa regula fit, quod
 impedito † non currit tempus, *quam inter alios probat* 40
Tiraq. de retract. lign. §. 3. gloss. 4. num. 6. & de retract.
convent. §. 2. gloss. un. num. 78. dum tamen illud impe-
 dimentum non sit affectatum, *per ea, quæ late tradit*
idem Tiraq. de retr. lign. §. 35. gloss. 4. num. 29. Multo ve-
 ro magis id verum erit, si aliqui ex iis † sint minores: 41
 iis enim saltem non currit hujusmodi tempus, duran-
 te justo impedimento, cum præscriptio temporalis † 42
 minoribus non currat, sed ipso jure tuti sint, ut est *tex.*
in l. fin. C. in quibus ca. rest. in int. non est necess. loquens
 de præscrip. legali, quod latius prosequitur *Sfort. Odd.*
tract. de rest. in integ. q. 88. art. 2.

SECUNDA CONCLUSIO. Ubi etiam ipso jure cur-

- 43 rat tempus illud optandi, adhuc competet † tam minoribus ex causa ætatis, quam absentibus aliisve iuste impeditis in integrum restitutio. Illud enim regulare † est, absentibus iusta de causa succurri per restitutionem in integrum, ut est text. in l. i. ff. ex quibus causis mai. l. & si sine, §. fin ff. de minor. de quo absentia impedimento luculenter & optime per Odd. d. tract. q. 5.
- 45 6. & 7 per totas, de aliis † impedimentis, quæ ad rem nostram faciunt, fulse, & eleganter tradit quest. 11. c. 14. in genere vero de impedimento, quatenus causat dat restitutioni; late per eundem, quest. 27. & tribus seqq. ubi etiam tractat, quando protestatio vel dimissio procuratoris necessaria sit, quæ consulto omitto, nimis longum faciam, & ea hic inferam, quæ à tanto viro egregie pertractantur. Duo tamen non omitto, quæ proxime rem nostram attingunt. Alterum est, tam
- 46 minorem † ex causa ætatis, quam maiorem ex causa iusti impedimenti regulariter adversus quolibet omnia, & lapsus temporum ad aliquid agendum competentium restitui; prout regulam facit idem Odd. d. tract. q. 89. art. 1. per textus qui sunt clari, in l. per C. restit. in integr. ibi, ignoraverunt, vel pratermiserunt, in l. non omnia ff. de minor. & admittit gloss. in l. si in militaribus, verbo, distraxerunt, C. de rest. milit. ac Trajaq. de retract. convent. §. 1 gloss. 2. nu. 57. loquentes tempore legali, prout est in casu nostro. Alterum est, quod licet in iis, quæ mere spiritualia sunt, ut matrimonium, ingressus religionis, votum, & similia, forte
- 47 minor etiam † non restituatur, ut post gl. Abb. Ancl. & alios in c. ex parte de rest. spol. & alios tradit idem Odd. d. tract. q. 60. art. 1. & seqq. tamen in iis, quæ non sunt mere spiritualia, sed spiritualibus solum annexa, pro-
- 48 est materia beneficialis, datur † minori enormiter lesio in integrum restitutio, ut singulariter tradit Lopez Gomez. ad reg. cancell. de trien. possess. q. 15. & latius Covar. lib. 1. var. resol. cap. 5. nu. 2. 3. 7. & 8. ubi etiam procedit
- 49 bat, id procedere † si ve de lucro captando agatur, si
- 50 de damno vitando, & licet res integra † non sit, quæ

beneficium jam alteri sit collatum ; quod etiam tradit
 & in specie admittit, † ubi alias minor non habeat, un 51
 de vivat, Christoph. Rophiniac. in tract. de benef. cap.
 17. nu. 15 & 16. post Abb. in c. ex parte de rest. spol. cum
 tamen gloss. & ceteri, d. c. ex parte, id procedere nolint
 re non integra, quos satis refellunt Christoph. & Di-
 dac. loc. cit. qui etiam contraria solvunt ita, ut ad eos
 remittere lectorem sufficiat.

Quod si rursus à me aliquis quærat, an toti colle-
 gio canonicorum restitutio hujusmodi ex capite mi-
 noritatis ratione minorum, quos continet, vel etiam
 quia collegium ipsum tamquam ecclesia, juxta tex. in
 c. 1. de in integr. rest. cum simil. vel tamquam pium colle-
 gium privilegio minorum gaudeat, juxta late tradita
 per Odd. d. tract. q. 3. art. 5. & 12. Respondeo, † quod si 52
 id agatur, ut aliquis saltem de Capitulo optet, ad hoc,
 ut optandi consuetudo serveretur, neque ea turbari pos-
 sit, aut interrumpi per hujusmodi contrarium usum,
 tunc poterit totum Capitulum canonicorum propter
 hujusmodi interesse, quod proprie ad illud spectat, ut
 universum est, & tamquam ecclesia ex dicto mino-
 rum restitui, per tex. d. c. 1. & ea qua tradit Odd. loc. prox.
 cit. si vero aliqui jam optaverint, alii non, & tunc cum
 hi collegium non constituent, & tamquam singulares
 veniant, nisi ii minores vere sint, restitui non poterunt
 ex hujusmodi edicto minorum, ut colligitur ex traditis
 per Odd. ibid.

Quis autem sit iudex competens † in hujusmodi 53
 restitutione, patet ex tex. & ibi Doct. in l. fin. C. ubi, &
 apud quem, & c. pen. de in integr. restit. ubi habetur, so-
 los iudices ordinarios administrationem habentes,
 vel ab eis delegatos posse restituere, non autem arbi-
 tros. Quando tamen, & quomodo possint arbitri &
 arbitratores saltem incidenter restituere, vel pronun-
 ciare restituendum, præter Doct. d. l. fin. & cap. pen. vi-
 dendus est Caldas ad l. si curatores, verbo, implorandum,
 numero 25. & duobus seqq. C. de restit. in integrum. Odd.
 d. tract. de restit. in integr. quest. 32. art. 7. cum quatuor

seqq. & Camil. Borel. tract. de compromiss. §. 2. gl. 1. num.
174. cum seqq.

SUMMÆ RERUM.

- 1 *Canonicatus, seu canonia distinguitur à prabenda.*
- 2 *Copula, &, ponitur inter diversa.*
- 3 *Canonia non debet esse sine prabenda, ubi adest in ecclesia.*
- 4 *Prabenda nascitur à canonia sicut filia à matre.*
- 5 *Canonicatu collato censetur etiam collata prabenda.*
- 6 *Canonia, & prabenda quid sit, & num. seqq.*
- 7 *Canonia est jus spirituale.*
- 8 *Canonia tribuit stallum in choro, & exercitium eorum, quæ ad divinum officium spectant: item locum, & vocem in Capitulo. num. 9. nisi vel esset puer, vel non subdiaconus nam. 10.*
- 11 *Canonia tribuit jus ad prabendam, item jus ad percipiendi distributiones quotidianas, nisi aliter obstat. num. 12.*
- 13 *Prabenda quomodo definiri possit.*
- 14 *Prabenda sumi potest pro temporalitate, & sic competit etiam laico.*
- 15 *Prabenda habet aliquid spiritualitatis distinctum à spiritualitate canonia.*
- 16 *Canonici duo assumi possunt, nulla etiam vacante prabenda, ubi non est certus numerus prabendarum, secus ubi est certus.*
- 17 *Vacante una prabenda possunt duo canonici assumi ubi saltem excrescentib. facultatibus ea prius visa fuit.*
- 18 *Optione non mutatur canonicatus, sed sola prabenda; mutatur tamen jus spirituale, quod est annexum prabenda. num. 19. imo etiam quodammodo titulus, ubi saltem prabenda sunt distincta num. 20. Contrarium alii, qui exponuntur. numero 21.*

- 22 *Canonicus nuper receptus, debet prius sedere in ultimo loco intra suum ordinem.*
- 23 *Optans intra eundem ordinem adscendit saltem per accidens ad locum superiorem in choro.*
- 24 *Præbenda non optata debet dari noviter recepto, & proviso.*
- 25 *Optans ex speciali consuetudine præbendam superioris ordinis, aut gradus, simul etiam optabit stallum in illo ordine; postremum tamen in eo loco obtinebit. num. 27.*
- 26 *Canonici omnes presbyteri debent præcedere omnes diaconos, & omnes diaconi omnes subdiaconos.*
- 28 *Optans præbendam, ubi præbende sunt distinctæ realiter, & secundum perpetuam administrationem, vel indistinctæ quidem, sed dividuntur, & assignantur canonicis saltem ad certum tempus in determinato corpore, dimittit onus pensionis.*
- 29 *Pensio est onus reale, & transit ad quemcumque transit beneficium, & præbenda. num. 30.*
- 31 *Fructus bonorum alicujus ecclesie, & beneficii designant esse obnoxii pensioni, quando ea designant esse bona, & fundi illius ecclesie.*
- 32 *Pensio non dimittitur per optionem, ubi per Capitulum sit certa distributio in bladis, aut pecunia loco præbende.*
- 33 *Pensio per optionem non dimittitur, ubi ea imposita sit in totum, vel pro parte super distributionibus quotidianis; ad ratam enim saltem illis correspondentem solvenda erit ab optante.*
- 34 *Pensionarius non potest exigere à Capitulo pensionem impositam super distributionibus quotidianis, cui vacante canonicatu illa accrescunt.*
- 35 *Pensionarius, qui resignavit duo beneficia Titio reservata sibi pensione super utroque, si Titius alterum Seio dimittat, exiget pensionem à Titio, & Seio ad ratam valoris utriusque beneficii.*
- 36 *Distributiones quotidiana accessoria non sunt ad*

præbendam, sed potius canonicatus.

- 37 *Pensio etiam imposita super solis distributionibus, vel super distributionibus simul, & præbenda, omnino dimittitur per eum, qui via collationis, & nova provisionis mutat canonicatum etiam in eadem ecclesia.*

CAP. VII.

De præcipuis optionis effectibus.

QUÆRO PRIMO, *An per optionem mutetur sola præbenda, an vero etiam titulus, & canonicatus?*

Pro intelligentia tam hujus, quam sequentium questionum hujus cap.

- Præmittendum est primo, canonicatum, seu cano-
 1 niam distingui † à præbenda, quod probatur tum ex
 tex. in c. eum cui, c. si clericus, & c. si is cui, de præbend. in
 6. & c. fin. de concess. præben. eod. libr. ubi canonicatus
 supponitur collatus sine præbenda, & not. ibi gloss. &
 Dd. gloss. in c. eum M. Ferrariensis in verbo, receperunt,
 ubi Abb. num. 2. Fel. num. 16. Butr. & Imol. in c. eam 11,
 de rescript. Card. in clem. fin. num. 5. Imol. num. 4. de præ-
 bend. Rot. decis. 33. in princip. de rescript. & decis. 26. de
 præben. num. 5. in no. decis. 11. num. 9. de concess. præbend.
 & alibi sæpe, aliique Doct. passim; tum ex communi
 stylo curiæ, qui in bullis provisionum solet apponere
 canonicatum; & præbendam; nam copula, &, poni-
 2 tur † inter diversa, c. querelam, de Simon. cum similibus,
 tum demum experientia; videmus enim in ecclesia
 Scalensi Mediolani, & aliis plerisque omnes cano-
 3 nicatus præbendis carere solasque distributiones ha-
 bere. Illud tamen verum est, canoniam † non debere
 esse sine præbenda, ubi in ecclesia extent præbendæ;
 quod voluit Rot. d. decis. 33. Franc. Marc. decis. Delph.
 1272. n. 1. 1. parte, & gloss. d. c. eum M. in verbo, receperunt,
 & verbo, vacaverat, & est optimus tex. in c. rela-
 rum, & c. dilectus, de præben. Et hoc est, quod aliqui, ut
 Rot.